

«Қазақ ұлттық аграрлық университеті»
коммерциялық емес акционерлік қоғамы
"Орман,жер ресурстары және фитосанитария"
факультеті

Кадастр кафедрасы

Орындаған:Мамадияр Сымбат
Тексерген:Саяпил Әлия

Тобы:ҚД -109

СӨЖ

Нарық және бәсеке

Жоспар

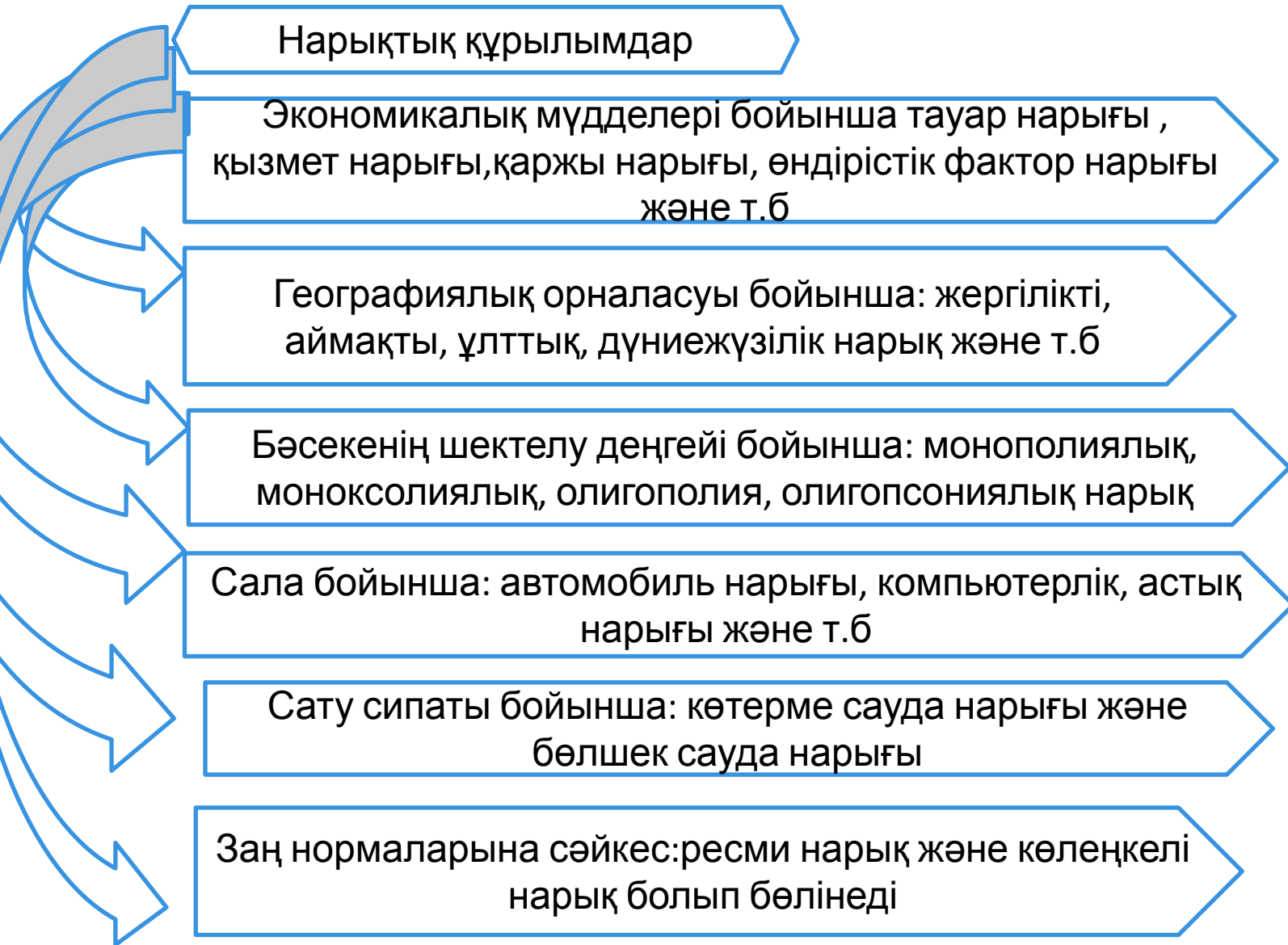
- 1. Нарық құрылымдары. Оның жіктеуі*
- 2. Бәсеке ұғымы және түрлері.*
- 3. Нарықтық инфрақұрылым*

**Нарық- бұл өндіру,бөлу, айырбас
және тұтыну аясындағы,
тауарларды сату және сатып алу
арқылы жүзеге асырылатын
экономикалық қатынастар
жүйесі.**

Нарықтың қызметтері

1. Қоғамдық өндірісті реттейді,
"не, қалай, кім үшін өндіру керек?" мәселелерді шешіді
2. Өндіруші мен тұтынушы арасында байланыс
3. Өндіріске кеткен шығындарды анықтайды
4. Бағаны белгілейді
5. Өндірушілерді дифференциалдайды

Нарықтық құрылымдар

Нарықтық құрылымдар

Экономикалық мүдделері бойынша тауар нарығы ,
қызмет нарығы, қаржы нарығы, өндірістік фактор нарығы
және т.б

Географиялық орналасуы бойынша: жергілікті,
аймақты, ұлттық, дүниежүзілік нарық және т.б

Бәсекенің шектелу деңгейі бойынша: монополиялық,
моноксолиялық, олигополия, олигопсониялық нарық

Сала бойынша: автомобиль нарығы, компьютерлік, астық
нарығы және т.б

Сату сипаты бойынша: көтерме сауда нарығы және
бөлшек сауда нарығы

Заң нормаларына сәйкес: ресми нарық және көлеңкелі
нарық болып бөлінеді

Н а р ы қ

СУБЪЕКТ

- үй шаруашылығы
- фирмалар
- мемлекет

ОБЪЕКТ

- тауарлар
- қызметтер
- өндіріс факторлары
- ақша
- құнды қағаздар
-

**Нарықтың мәні-оның әртүрлі
элементтерінің болуымен
сипатталады. Нарықтық
элементтерге:**

- ✓ **Өндіруші және тұтынушы**
- ✓ **Баға**
- ✓ **Сұраныс**
- ✓ **Ұсыныс**
- ✓ **Бәсеке**

Бәсеке ұғымы

**Бәсеке -тауар өндірушілер
арасындағы шаруашылық
жүргізудің ең қолайлы жағдайлары
мен пайда алудың жақсы
мүмкіншіліктері үшін өзара сайысы.**

Бәсеке түрлері

```
graph TD; A[Бәсеке түрлері] --> B[Ішкі салалық]; A --> C[Салааралық];
```

Ішкі салалық – бір салалық кәсіпорындар арасындағы ең үлкен табыс үшін күрес

Салааралық - түрлі салалық кәсіпорындар арасындағы капитал салудың ең пайдалы жағдайы үшін күрес

Бәсеке нысандары

Кәміл бәсеке нарықтың
классикалық үлгісі

Жетілдірілмеген бәсеке
нарықтың қазіргі үлгісі

Монополия -тауардың
бағасына ықпал ететін
өндірістің көп бөлігін
бақылайтын бірғана
сатушының билігі.

Олигополия -
бірнеше (3 тен -5 ке
дейін) ірі фирмалар
билейтін нарық.

Монополистік бәсеке -
біртекті емес, бірақ ұқсас
тауар ұсыныстан
сатушылар саны көп
нарық.

Жасанды

Кездейсоқ

Табиғи

Нарық қатынастарының жұмыс істеуін қамтамасыз ететін коммерциялық және мемлекеттік мекемелердің жиынтығы

Нарық инфрақұрылымы

Тауар нарығы

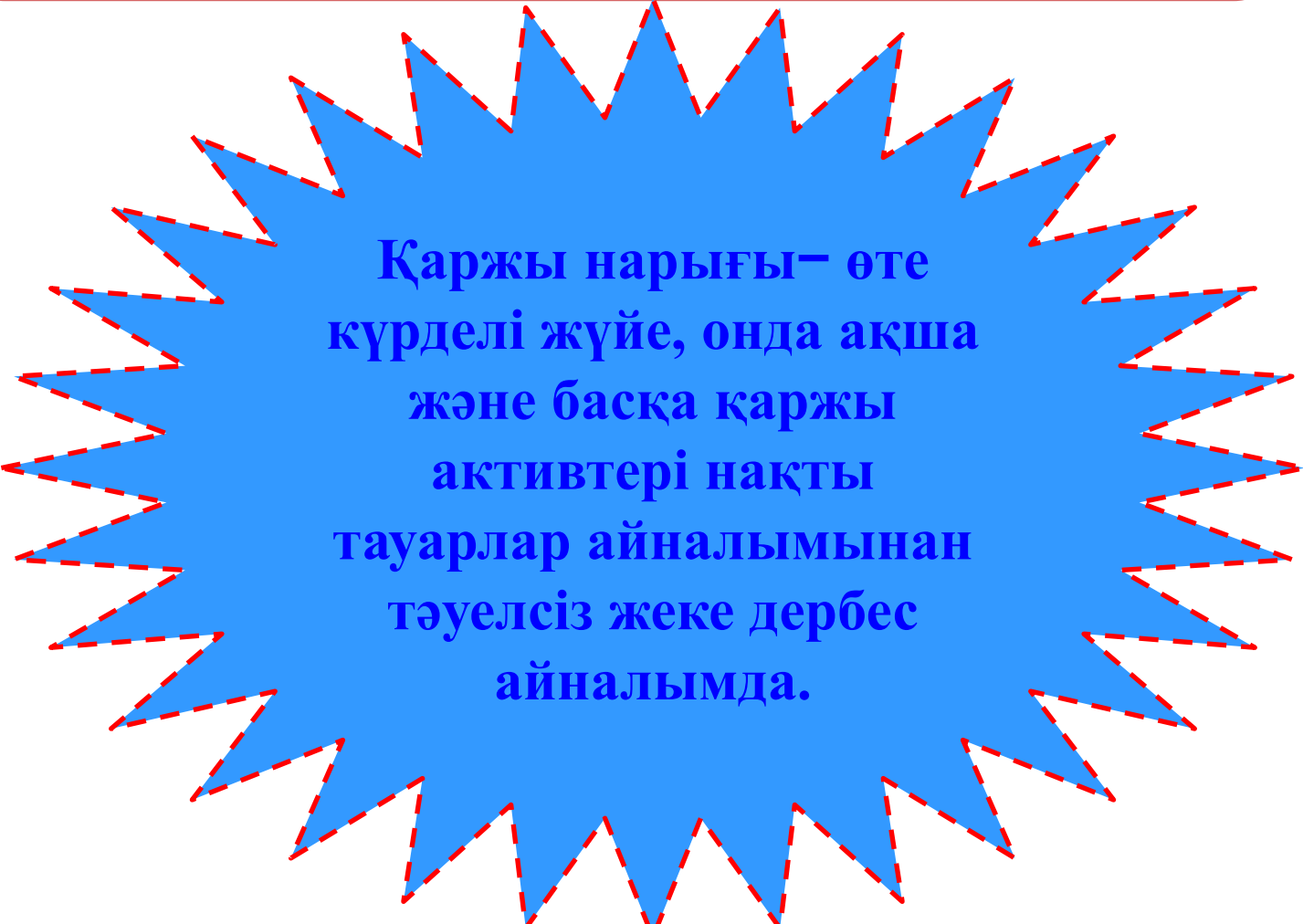
Қаржы нарығы

Ақша нарығы

ТАУАР НАРЫҒЫ

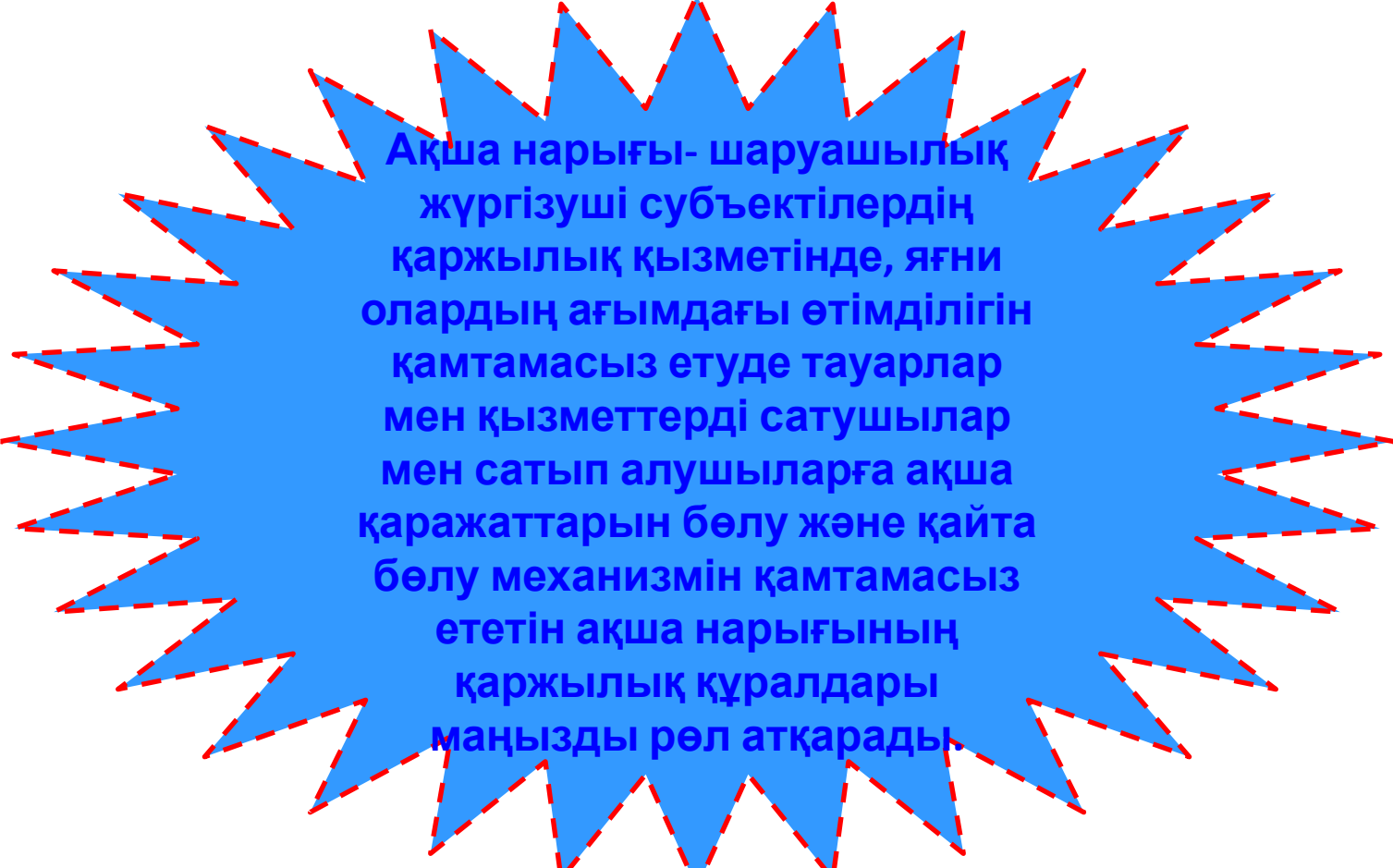
Тауар нарығы- сұраныс пен ұсыныстың ықпалдасуы арқылы тауар бағасы қалыптасатын және сатушылар мен сатып алушылар жалғастырылатын айырбас аясы,яғни өндіріс құрал - жабдығы немесе тұтыну тауарлары ұсынылатын нарық.

ҚАРЖЫ НАРЫҒЫ

Қаржы нарығы– өте күрделі жүйе, онда ақша және басқа қаржы активтері нақты тауарлар айналымынан тәуелсіз жеке дербес айналымда.

АҚША НАРЫҒЫ

Ақша нарығы- шаруашылық жүргізуші субъектілердің қаржылық қызметінде, яғни олардың ағымдағы өтімділігін қамтамасыз етуде тауарлар мен қызметтерді сатушылар мен сатып алушыларға ақша қаражаттарын бөлу және қайта бөлу механизмін қамтамасыз ететін ақша нарығының қаржылық құралдары маңызды рөл атқарады.

HA3APЫHЫI3FA PAXMET!